kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Asiantuntijalausuntopyyntö / HE 134/2016 vp

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017 (HE 134/2016) - Joukkoliikenne

Yleisesti joukkoliikenteessä on tapahtunut viime vuosina merkittäviä positiivisia ja matkustusta edistäviä muutoksia siten, että monilla yhteysväleillä tarjonta on lisääntynyt ja matkustamisen hinta laskenut. Tämän rinnalla on kuitenkin huomioitava, että nämä muutokset eivät ole levittäytyneet eri alueille ja yhteysväleille tasaisesti.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen toimialueella markkinaehtoinen linja-autoliikenne on pääosin uutta tai aiemmin siirtymäajansopimuksilla hoidettua Helsinki-keskeistä pitkämatkaista (pika)vuoroliikennettä. Toimialueen kunta- ja kaupunkikeskusten välistä ja aiemmin siirtymäajan sopimusliiketeenä ajettua liikennettä, johon on siirtymäsäännösten mukaisesti voinut ohjautua hintavelvoitteiden kautta julkista tukea, ei ole juurikaan haettu sopimusten päättyessä lupaliikenteeksi. Kysynnän hiljentyminen on merkinnyt myös siirtymäajan sopimusliikenteiden päättymistä kannattamattomina jo ennen sopimuskauden päättymistä. Näissä tapauksissa joukkoliikennepalveluiden toteutuminen on ollut riippuvaista ELY-keskuksen hankkimista sopimusliikenteistä, joista asiakastulojen lisäksi liikenteenharjoittajalle voidaan maksaa liikennöintikorvausta.

Viime vuosina toteutunut joukkoliikennerahoituksen vähentyminen on selvästi nähtävissä palvelutasojen heikentymisenä. ELY-keskuksen alueella kuntakeskusten ja keskuskaupungin väliset palvelut toteutuvat pitkänmatkaisen (pikavuoro)liikenteen reittien ulkopuolella pääsääntöisesti arkipäivisin peruspalvelutasoisena.

Yhtenä ratkaisuna palvelutarjonnan säilyttämiselle suhteessa valtion rahoituksen vähentymiselle on linjattu jo aiemmin monissa yhteyksissä eri toimintayksiköiden yhteisen liikennesuunnittelun ja rahoituksen edistäminen ja toteuttaminen. ELY-keskuksen alueen kuntia on mukana rahoittamassa ELY-keskuksen hankkimia liikenteitä ja tämä käytäntö tulee varmasti jatkossa yleistymään. Kuitenkin saatujen viestien mukaan lakisääteisten kuljetusvelvoitteiden lisäksi muun henkilöliikennerahoituksen määrää ei ole alueen kuntien rahoitustilanteen huomioiden suuressa määrin mahdollista lisätä. Kuntien osallistaminen liikennehankintojen rahoitukseen tarvitsee valtakunnallisia toimia, jotta rahoitustarpeiden ennakoitavuus paranisi ja

KAAKKOIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
Kutsunumero 0295 029 000
kirjaamo.kaakkois-suomi@ely-keskus.fi
www.ely-keskus.fi
Salpausselänkatu 22
PL 1041
45101 Kouvola

kuntien osallistamisen tasapuolisuus alueiden erityistarpeet huomioiden toteutuisi riittävällä tasolla.

Joukkoliikennealalle halutaan uudistuksia, joiden tarkoituksena on parantaa palveluiden käytettävyyttä. Matkan suunnittelu ja toteuttaminen on oltava asiakkaalle/matkustajalle helppoa. Asiakasnäkökulma on kehittämistyössä perustellusti entistä korostuneemmin esillä. Kehittämistoimien ja -rahoituksen suuntaaminen muun muassa palveluiden ja järjestelmien yhteiskäytön ja helppokäyttöisten tietopalveluiden muodostumisen tukemiseen on tärkeää.

Joukkoliikennerahoitusta on suunnattu sekä juna että linja-autoliikenteeseen. Joukkoliikennetarjontaa tulee tarkastella kokonaisuutena ja liikennejärjestelmätasoisesta näkökulmasta, mutta kuitenkin samalla huomioida näiden palveluiden ominaispiirteet ja edut suhteessa toisiinsa. Palvelutarjonnan kokonaistarkastelu edellyttää nykyistä tiiviimpää näiden liikennemuotojen yhteistyötä, kuten yhteisiä lipputuotteita, johon käynnissä oleva uudistus toki tähtää.

Alueilla, joilla "matkustajamarkkinat" ovat hiljaiset ja edelleen hiljentymässä joukkoliikennerahoituksen suuntaaminen on ongelmallista. Paljolti nykyiset palveluratkaisut eivät ole tehokkaan ja hyvän taloudenpidon kannalta tai ympäristönäkökohdat huomioiden kestäviä. Toisaalta palveluiden hävittäminen/hankkimatta jättäminen aiheuttaa myös negatiivisia vaikutuksia. Näille alueille on selviä tarpeita kehittää ja luoda uusia palveluita/palvelukokonaisuuksia, joita myös MaaS-toimintamalli on osaltaan lähtenyt viemään eteenpäin.

Yksikön päällikkö Yrjö Pilli-Sihvola

Joukkoliikennevastaava Ulla Marjamaa

JAKELU Gunnar Leena
Karhula Jyrki

TIEDOKSI Malin Kirsi